

Alföldi restaurációs ökológiai kutatások eredményei, kudarcai - 20 év tapasztalata

Török Katalin

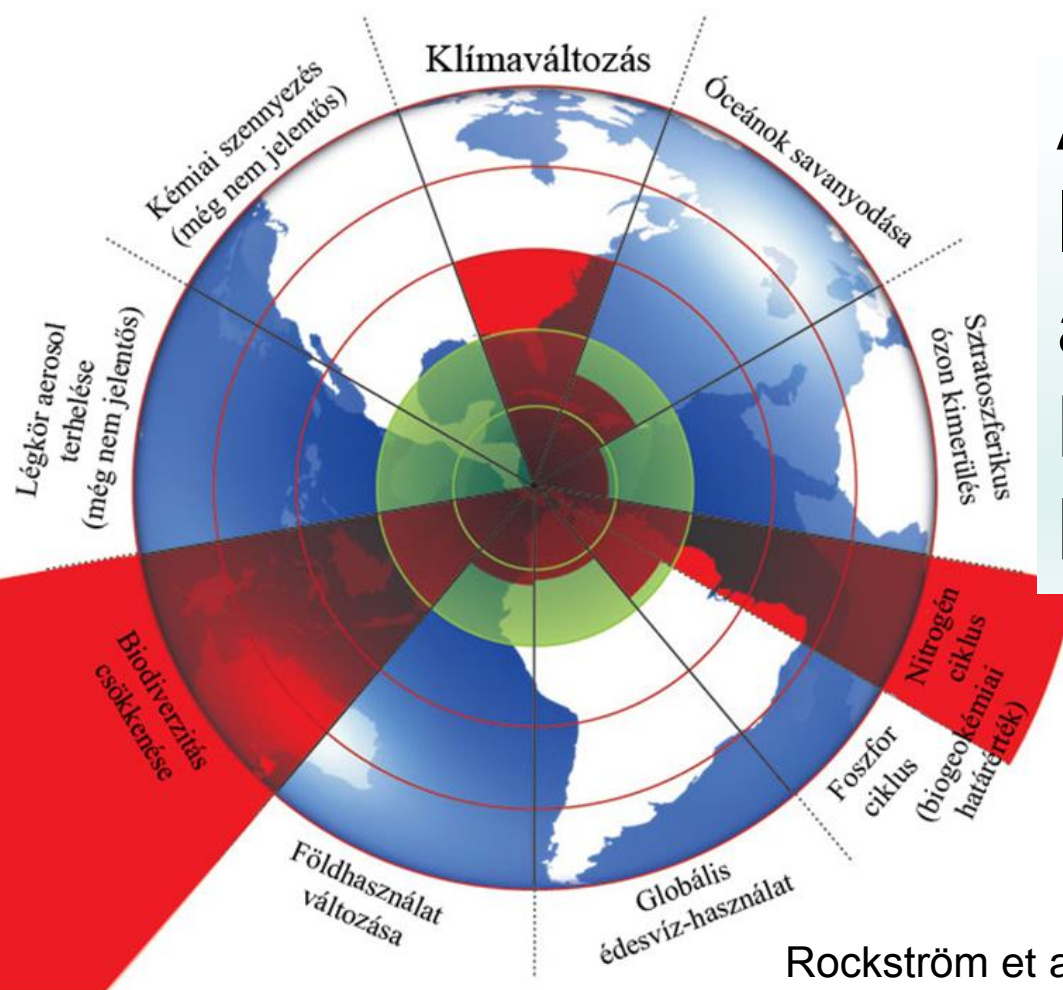
Vázlat

1. célok, motivációk: miért szükséges restaurálni?
2. esettanulmányok, módszerek
3. a tudás hasznosítása
4. lehetséges fejlődési irányok

Célok, motivációk: miért szükséges restaurálni?

Biodiverzitás krízis – élőhely vesztés, biodiverzitás csökkenés

Az emberiség legnagyobb kihívása a természettel való kapcsolat helyreállítása

Steffen et al. Science 2015

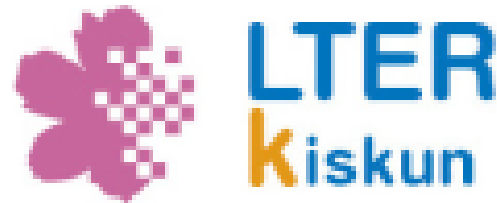
Rockström et al. (2009) Nature

Célok, motivációk: miért szükséges restaurálni?

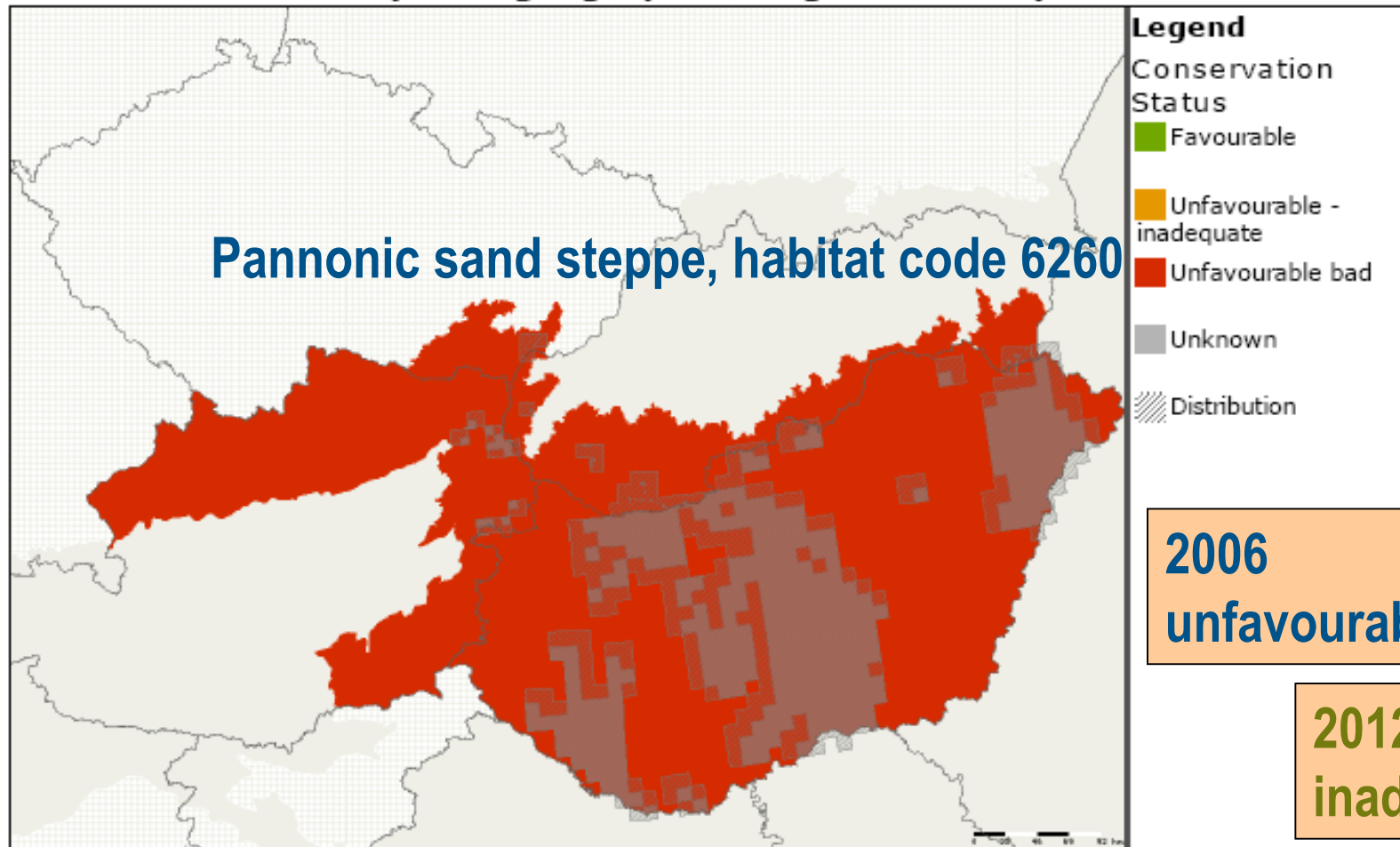
- Személyes motiváció: sziklagyepek degradációja – angliai példa (chalk grassland)
- Cselekvési igény
- Módszerek kezdetlegesek (1995), kísérletezés, kutatás kell
- Gyakorolva tanulás: kudarcok szerepe

Kiskunsági restaurációs projektek 1995-2014

- Fő cél: homokpusztagyep restaurációja
- Összesen 6 projekt (1-4 éves)
- Egyik eredménye irányította a következőt (adaptív megközelítés)
- Különböző kezelések
- Korábbi akácos és felhagyott szántó

Assessments of conservation status as reported by Member states (all biogeographical regions - EU25)

MS	Biogeographic Region	Conservation status assessment					Km ²	Trend in area	Data quality
		Range	Area	Structure & function	Future prospects	Overall			
AT	CON	Unfavourable bad	Unfavourable bad	Unknown	Unfavourable - inadequate	Unfavourable bad	1.5	X	2
CZ	PAN	Favourable	Unfavourable bad	Unfavourable - inadequate	Favourable	Unfavourable bad	0.32	-	1
HU	PAN	Favourable	Unfavourable bad	Unfavourable bad	Unfavourable - inadequate	Unfavourable bad	480	-	1
SK	PAN	Unfavourable - inadequate	Unfavourable - inadequate	Unfavourable - inadequate	Unfavourable bad	Unfavourable bad	3.7	-	2

Esettanulmányok (1)

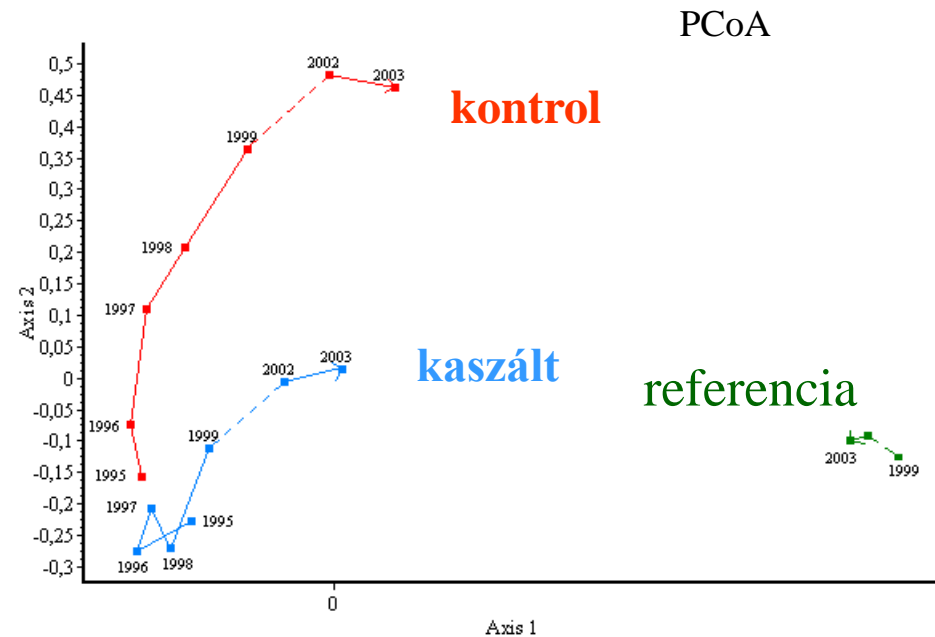
Cél: talaj tápanyag csökkentése

- 1. módszer: kaszálás 2x akácos helyén
- *(1995-2001)*
- herbicid kezelés (Izsák, Fülöpháza és Bugac) összesen 3600 m² C/T

Esettanulmányok (1)

Eredmény: cserjésedés megakadályozása (7 év)

Probléma: kaszálás túl intenzív

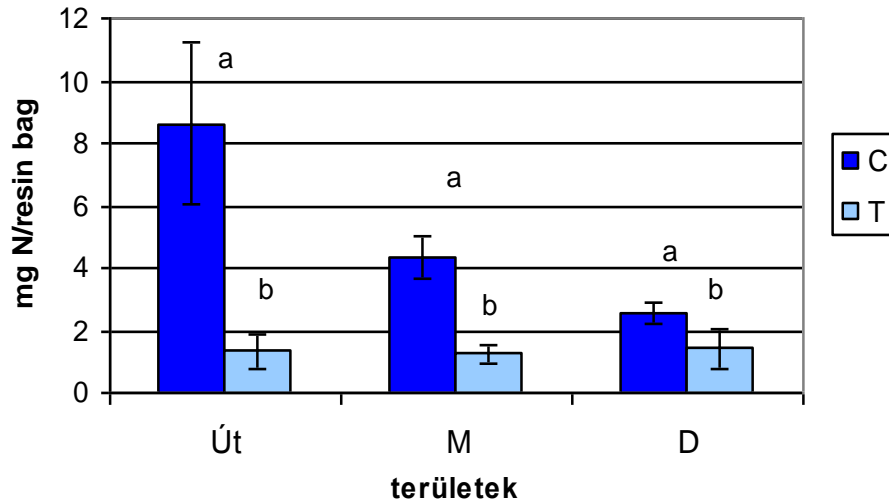

2. módszer: szénforrással N immobilizáció

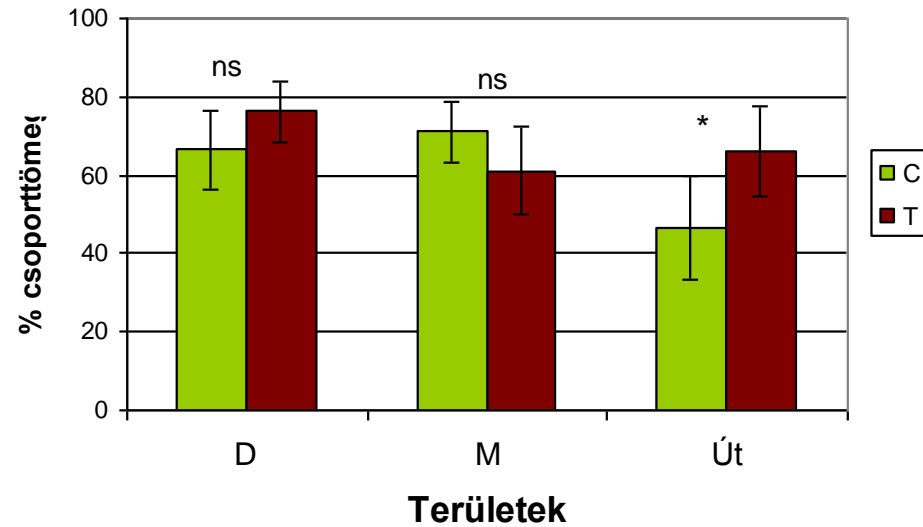
- *Szaharóz adagolás ötször, fűrészpor kétszer/év (1400-2800 C kg/ha) 1998 - 2003*
- Elv: szén beépítése a mikrobiális biomasszába = N immobilizáció
- Kompetitív előny az alacsonyabb tápanyagigényű, késői szukcessziós fajoknak

Esettanulmányok (2)

Talaj felvehető N

Homokpusztagepi fajok tömegessége

Probléma: klonális fajok nem reagálnak, nincs propagulum

Esettanulmányok (3)

Cél: propagulum adagolás

Módszer: előkezelés szántás + célfajok vetése + kombinált kezelések (2003-2009) (1m² plotok)

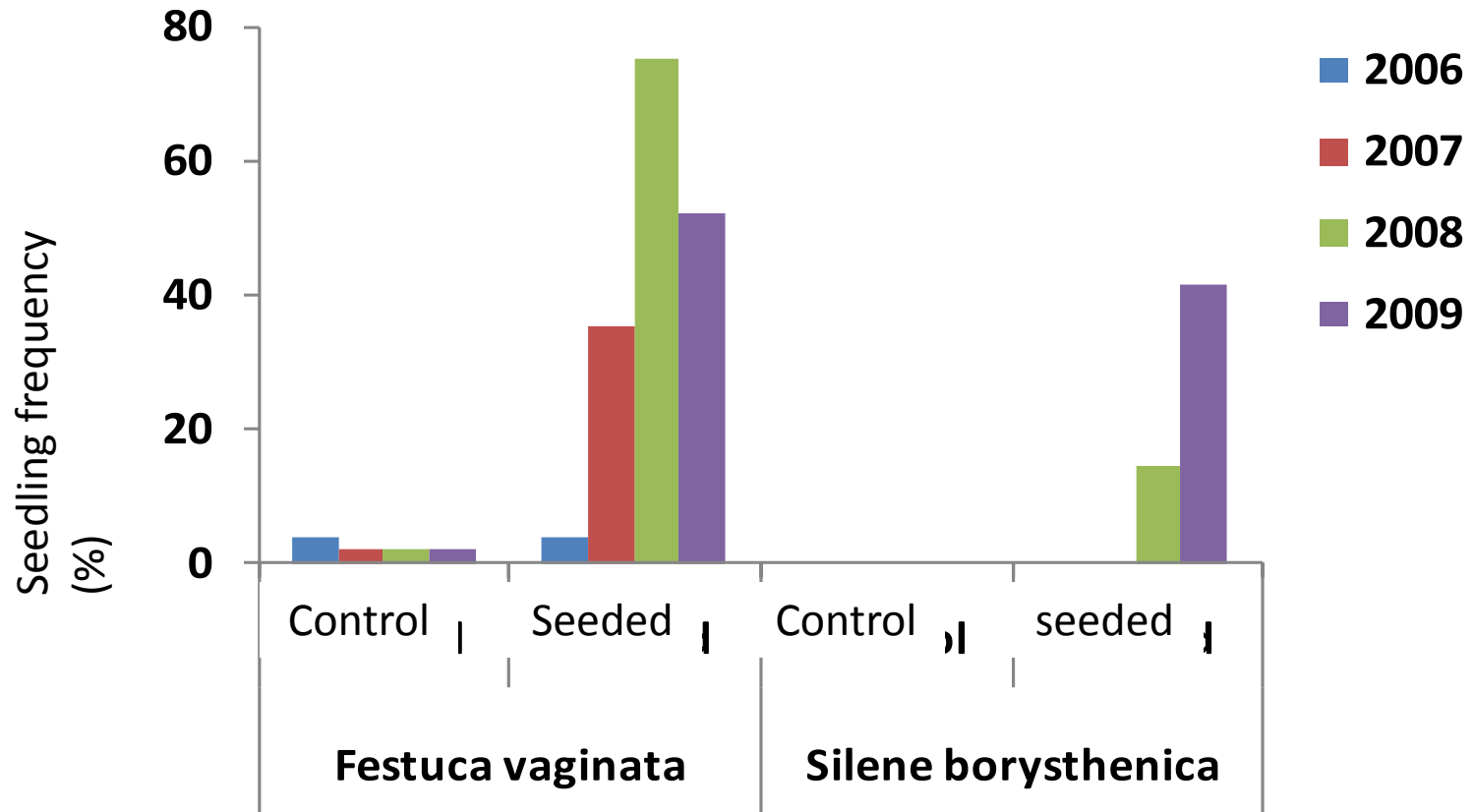
Festuca vaginata,
Koeleria glauca,
Stipa borysthenica

Alyssum tortuosum,
Centaurea arenaria,
Dianthus serotinus,
Euphorbia seguieriana,
Silene borysthenica,
Tragopogon floccosus

Esettanulmányok (3)

eredmény: szántás + vetés sikeres

Probléma: honos fajok magjainak nincs piaca

Esettanulmányok (4)

Cél: inváziós faj irtása (*Aclepias syriaca*)
és vetés

Módszer: Herbicid kezelés

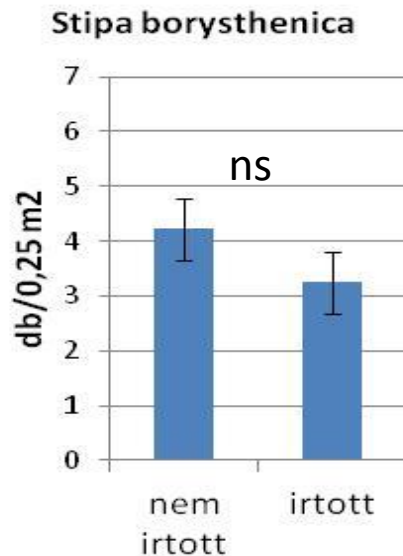
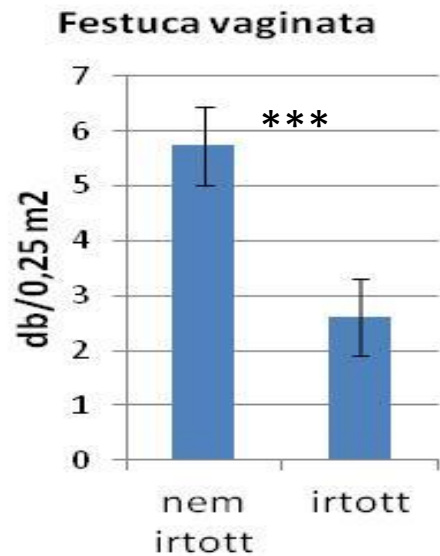
Glyphosat (Medallon) kétszer 2006 (1 %, 5 %)

Esettanulmányok (4)

Eredmény: herbicid és vetés szükséges

2011.

treated

control

Probléma: selyemkóró ellentmondó árnyékoló hatása

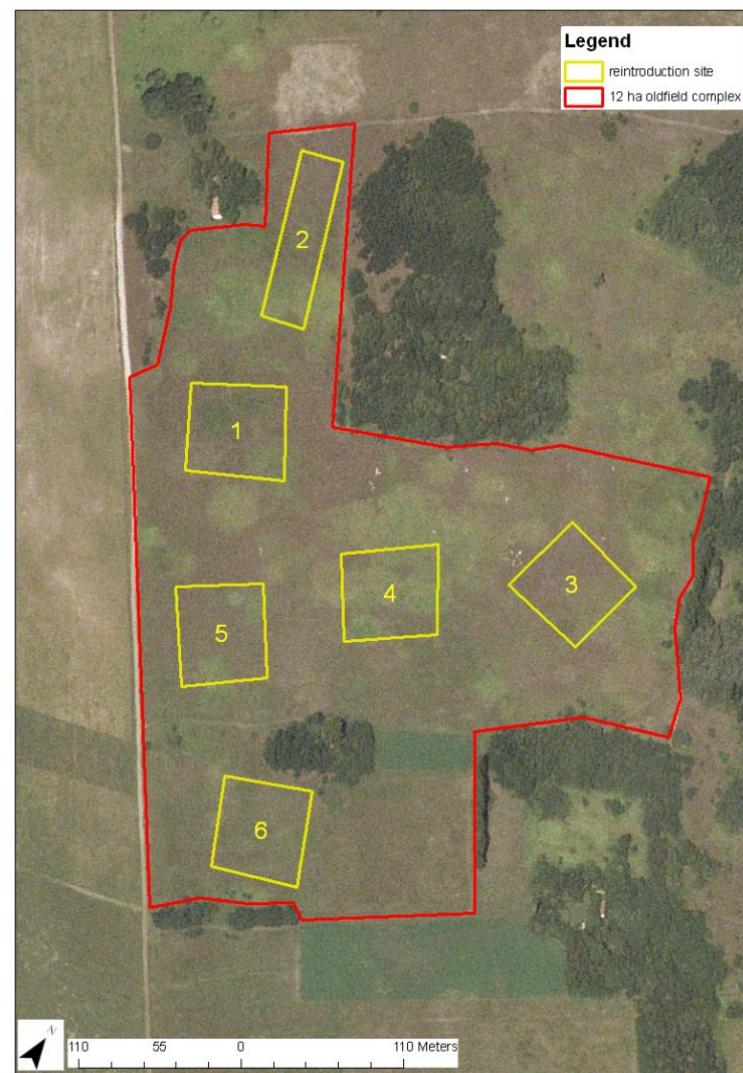
Cél: magforrások biztosítása ~~tesztelése~~

Pannon Magbank Projekt –
re-introdukciós feladat
(2011-2014)

Esettanulmányok (5)

- Módszer: 10 faj direkt vetése és szaporítása
- Tesztelt hatások:
  - tárolás (0-3 év)
  - év
  - gondozás felszaporításnál

Esettanulmányok (5)

Talajelőkészítés: kaszálás, sorokban kapálás,
majd vetés (10 faj vegyesen)

Vetett fajok:
2-840 db mag/m

Esettanulmányok (5)

- 10 faj kikelt (1 csak a 4. évben)
- Év hatás nagyon erős (magtermés, kelés, túlélés)
- Gyomok dominanciája maradt
- Szaporítás: agrotechnika szükséges

Esettanulmányok (6)

LEGO nyíregyházi gyárterület öko-projekt

Feladat: 26,5 ha természetközeli zöldfelület

Konzorcium:

MTA ÖK

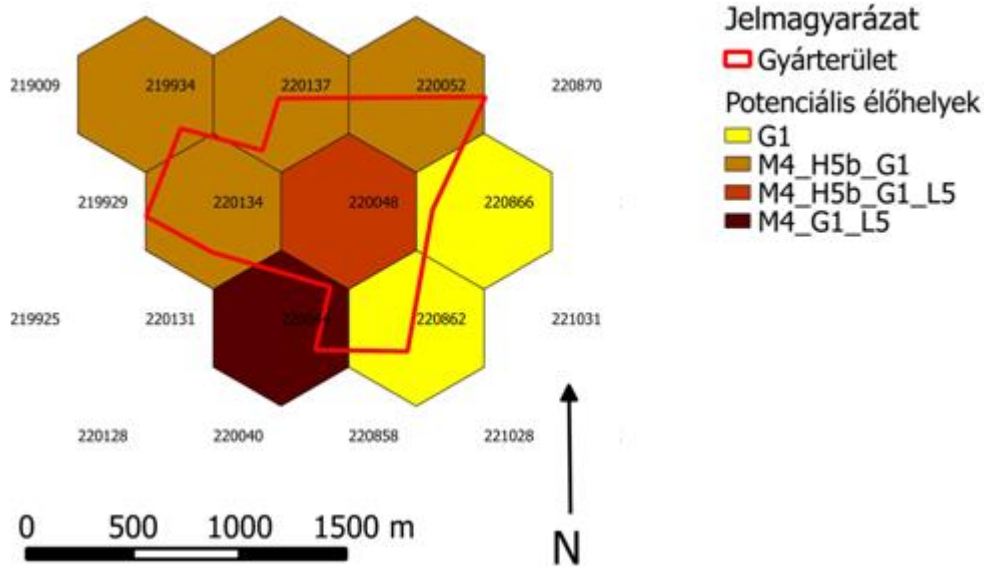
és

Deep Forest Kft.

deep forest

Mit telepítsünk? PNV

nyílt homokpusztagyep (G1)

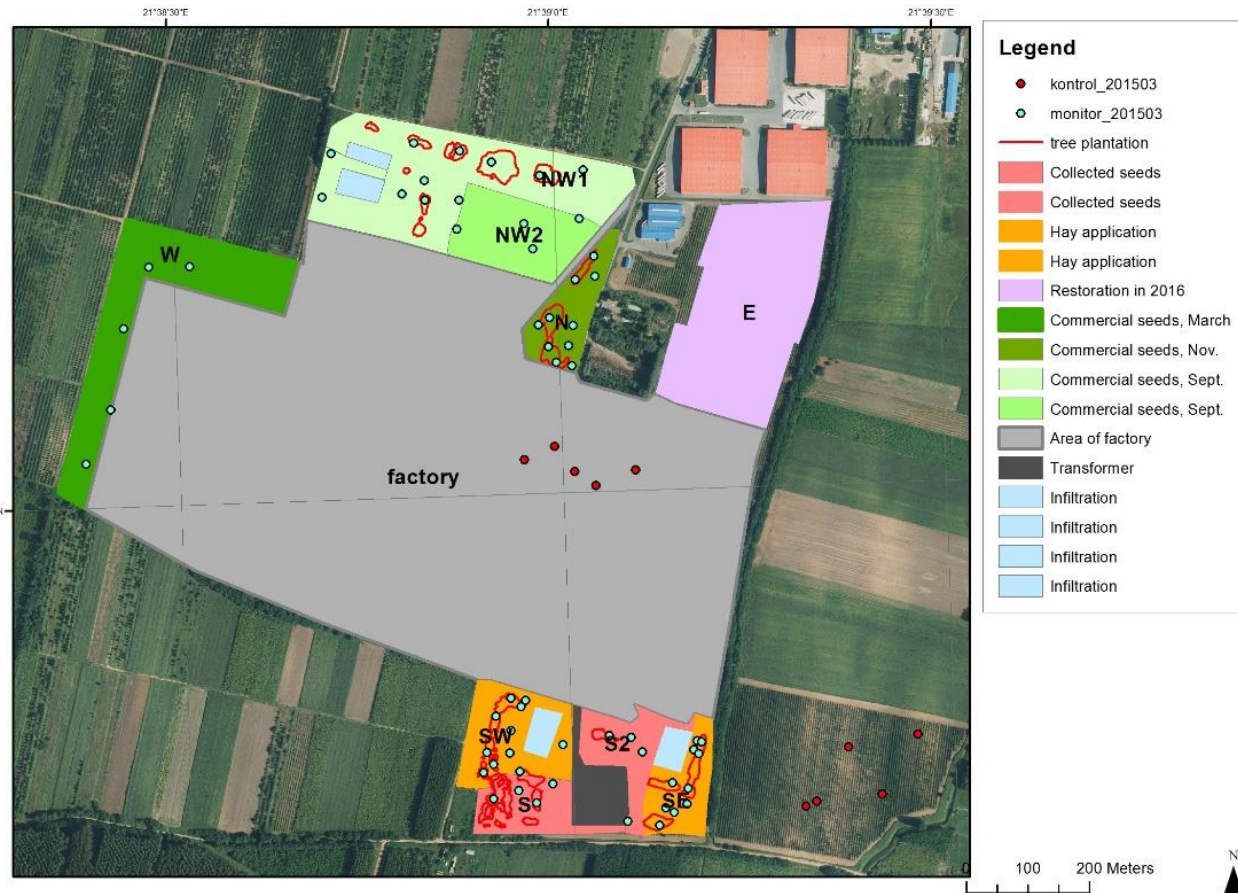
homoki sztyeprét (H5b)

gyepekkel mozaikos pusztai tölgyes (M4)

Telepítési módszerek

- dajkanövények
- szénaterítés
- vetés (kereskedelmi)
- gyűjtött magok
- Fa-, cserje erdészeti

Eredmények (1. év)

- Dajkanövények: zöldfelület
- Szénaterítés: gyomok visszaszorítása, célfajok megtelepedése
- Vetés: hatékony ha őszi
- Fás: erős nyúlragás és tavaszi aszály

Tudás hasznosítása

- „*Learning from doing*”
- Kudarc jobban tanít
- Referencia mindig jobb állapotú
- Minden eset más
- Elméletek, modellek jelentős hibával

- Időtényező: nincs gyors megoldás!
- De a megszerzett tudást használni kell
- Részvétel a tudomány-szakpolitika döntéseiben

Lehetséges fejlődési irányok

- Ökoszisztéma szolgáltatás
  - Természeti tőke
  - Gazdasági értékelés
  - Offsetting - kompenzáció
-
- Restauráció gazdasági kalkulációja
  - Paradigmaváltás lehetősége (EU tagállamok ellenállása?)

Üzletiesedés?

- EU restaurációs prioritások koncepciója (RPF)
- 15% degradált élőhely restaurációja minden régióban, országban, minden élőhely típusra (Bd Stratégia)
- Mibe kerül? (IEEP 2013)

Üzletiesedés?

Kutató, ökológus, terepi szakértő szerepe:

- Részvétel a diskurzusokban
- Ökológiai kockázat
- Reális célok
- Természetesség becslése
- Restaurációs projektek tervezése, kivitelezése
- Törekvés az ökológiai haszon bemutatására (bd ES)

Globális/ EU vállalatok

- EU szinten új hívószavak:
  - Zöld infrastruktúra
  - No net loss
  - Nature based solutions
  - Green economy
  - Technical support to restoration - tender kiírás

Ezek mind kapcsolódnak a restaurációhoz

2014 végére a nemzeti restaurációs tervek nem készültek el!

Magyarország zászlóshajó lehetne! (Pannon régió)

köszönetnyilvánítás

Kollegák, doktoranduszok, szakdolgozók

Halassy Melinda, Szitár Katalin, Szabó
Rebeka, Mark Paschke, Szili-Kovács
Tibor, Kósa Géza, Halász Krisztián,
Mojzes Andrea, Tóth Tibor, Baráth
Norbert, Tóth Veronika, Lohász Cecília,
Fehér Balázs és még sokan mások...

Köszönöm a figyelmet!

